

1 Ιουνίου 2011

«Οι Έλληνες θα έχουν κάποια λέξη γι αυτό»

Πολιτισμός / Γλωσσολογία

The Greeks must have a word for it, λένε οι Άγγλοι όταν ψάχνουν να βρουν μία λέξη για να αποδώσουν μία νέα σημασία και δεν βρίσκουν να υπάρχει τέτοια λέξη στη γλώσσα τους! «Οι Έλληνες θα έχουν κάποια λέξη γι' αυτό», λοιπόν. Πώς προέκυψε όμως αυτή η αντίληψη για την ελληνική γλώσσα;

Στη συνείδηση των μορφωμένων Ευρωπαίων η καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας αποτέλεσε αντικείμενο θαυμασμού. Αυτό, βεβαίως, συνέβη σε εποχές που οι Ευρωπαίοι περιλάμβαναν στα αντικείμενα της σχολικής παιδείας τους και τη γνώση της (αρχαίας) ελληνικής γλώσσας μέσα από τη διδασκαλία των αρχαίων κειμένων.

Από ελληνικής πλευράς η παραγωγή τεράστιου πλούτου λέξεων υπήρξε το φυσικό επακόλουθο μίας πρωτοφανούς εξέλιξης του ελληνικού πνεύματος, μίας παραγωγής ιδεών, σκέψεων, εννοιών, επιστημονικών και φιλοσοφικών αναζητήσεων υψηλής διανοητικής στάθμης, κλασικών θεατρικών έργων, γενικότερα ως αποτέλεσμα μίας θαυμαστής καλλιέργειας της παιδείας και του πολιτισμού, που βρήκε την έκφρασή της στην ελληνική γλώσσα.

Πράγματι, χρειάστηκε να πλασθούν πλήθη λέξεων σε όλα τα επιστημονικά πεδία (φιλοσοφία, επιστήμες, θέατρο, ποίηση, ιστορία, φιλολογία, εκπαίδευση, καθημερινή ζωή κ.λπ.) για να δηλωθούν οι αντίστοιχες επικοινωνιακές ανάγκες. Αν αληθεύει η εκτίμηση του Willamowitz ότι από τα αρχαία κείμενα μας έχει σωθεί μόνο το εν πέμπτον (1/5), τότε θα μπορούσε κάνεις να υποθέσει ότι οι 125.000 λέξεις (που περιέχονται στο Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής των Liddell- Scott-Jones) ή ακόμη και οι 200.000 λέξεις (που υπάρχουν στο Ισπανικό Λεξικό της Αρχαίας) θα ήταν, στην πραγματικότητα, πολύ περισσότερες. Ο λεξιλογικός

θησαυρός της Ελληνικής -ιδίως στη διαχρονική της παρουσία- δικαιολογεί πλήρως τη ρήση των Άγγλων.

Ωστόσο, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι, αντίθετα προς ό,τι συνήθως πιστεύεται, δεν είναι τόσο ή μόνο ο αριθμός των λέξεων που προέχει. Περισσότερο σημαντικός είναι ο αριθμός των αιμασιών που διαθέτει μία γλώσσα, δηλαδή των εννοιών τις οποίες έχει κωδικοποιήσει με λέξεις και οι οποίες είναι πολύ περισσότερες από τις ίδιες τις λέξεις, αφού πολύ συχνά μία λέξη δηλώνει (για λόγους οικονομίας) περισσότερες από μία σημασίες. Επομένως, η ρήση των Άγγλων θα ήταν ορθότερη αν έλεγε:

«Οι Έλληνες θα έχουν μία τέτοια σημασία και κάποια λέξη που να την εκφράζει!»

πηγή: Γεωργίου Μπαμπινιώτη, Καθηγ. Παν/μίου Αθηνών, «Διαλογισμοί για τη γλώσσα και τη γλώσσα μας», σ. 135-137, εκδ. Καστανιώτη

<http://bit.ly/12pPIfq>